

4. Paragrafen

4.1 Weerstandvermogen

4.1.1 Algemeen

Deze paragraaf biedt op basis van een risicoanalyse en een overzicht van financiële kengetallen inzicht in de financiële positie van de gemeente Den Helder.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het vermogen om risico's te kunnen opvangen, die niet op een andere wijze zijn afgedekt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de weerstandscapaciteit aan de ene kant en de risico's aan de andere.

1. De weerstandscapaciteit betreft de beschikbare middelen en mogelijkheden om niet begrote en onvoorziene kosten (risico's) op te vangen.

2. De risico's die we noemen en opnemen, zijn de risico's van materiële betekenis.

We willen over een toereikend weerstandsvermogen beschikken om te voorkomen dat iedere financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigingen of ten koste gaat van bestaande taken.

De ratio van het weerstandsvermogen moest vallen in de range van $1,0 < \text{ratio} > 1,4$. In het coalitieakkoord is een minimumpositie van 1,0 afgesproken.

De berekening is als volgt: Beschikbare weerstandscapaciteit : benodigde weerstandscapaciteit op basis van van de risico's. De beoordeling van de ratio en de te nemen maatregelen zijn in de volgende tabel weergegeven:

Ratio weerstandvermogen	Betekenis	Beheersmaatregelen
>2,0	Uitstekend	Extra risico nemen/investeren
1,4 <ratio> 2,0	Ruim voldoende	Ruim voldoende Weerstandscapaciteit niet verhogen
1,0 <ratio> 1,4	Voldoende	Voldoende Consolideren weerstandscapaciteit
0,8 <ratio> 1,0	Matig	Matig Weerstandscapaciteit verhogen
0,6 <ratio> 0,8	Onvoldoende	Onvoldoende Weerstandscapaciteit verhogen
< 0,6	Ruim onvoldoende	Ruim onvoldoende Bezuinigen of risico's mijden

Risico's

Per risico kijken we wat het financieel voor ons betekent als dat zich voordoet. Ook de frequentie in tijd is een wegingsfactor. Al deze beoordelingen resulteren in een risicoscore. Hieronder het overzicht van de rekenpercentages die horen bij de risicoscores.

Frequentie voordoen kans	Kans-percentages
Minder dan of 1 keer per 10 jaar	5
Een keer per 5 - 10 jaar	10
Een keer per 2 – 5 jaar	25
Een keer per 1 – 2 jaar	50
Een of meer keer per jaar	100

De geactualiseerde bepaling van de risico's geeft samenvattend het volgende beeld:

Overzicht totale risicobedrag (in €)

Omschrijving risico	Maximale risico-bedrag	totaal risico-bedrag
Garantstellingen zonder achtervang	77.068.466	14.853.731
Garantstellingen met achtervan WSW	155.264.000	1.552.640
Geldleningen	61.232.000	1.152.880
Overige risico's	58.426.000	24.717.100
Totaal	351.990.466	42.276.351
Factor voordoen alle risico's tegelijk 40%		16.910.540
Basisbedrag voor overige risico's		2.500.000
Totaal risicobedrag		19.410.540

Als benodigde weerstandscapaciteit op basis van de risico's is dus een bedrag van € 19.410.540.

De specificaties van de risico's is als volgt:

Omschrijving risico	Kans-perscentage voordoende kans frequentie	Maximale risico-bedrag	kans op voordoende max. risico (80/50/20%)	Totaal risico-bedrag	Onderbouwing zekerheden en omstandigheden van invloed op de frequentie
Garantstellingen zonder achtervang					
Woningstichting Den Helder	5%	4.462.862	20%	44.629	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
NV Huisvuilcentrale Noord-Holland	5%	23.350.541	20%	233.505	Risico's zijn de afgelopen jaren fors afgebouwd
ROC Kop van Noord-Holland	5%	2.359.657	20%	23.597	Structurele financiering onderwijsactiviteiten
Gemini ziekenhuis/NWZ	5%	6.000.000	20%	60.000	Financiële positie is goed
Stichting Dierentehuis Den Helder	25%	8.508	80%	1.702	Onderliggende lening is bijna afgelost
Willemsoord BV	50%	15.000.000	80%	6.000.000	Winst is beperkt; gebouwen zijn deels met hypothecaire zekerheid belast
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	5%	4.405.898	20%	44.059	Structurele financiering door gemeenten
Stichting Blijf van mijn Lijf	5%	406.000	80%	16.240	Structurele subsidiëring
NV PoDH: Kooyhaven (1)	50%	8.500.000	80%	3.400.000	Onderzoek naar de financiële toekomst; meeste eigendommen zijn niet hypotheccair belast
NV PoDH: projecten	50%	7.875.000	80%	3.150.000	Idem
NV PoDH RC	50%	4.700.000	80%	1.880.000	Idem
Totaal		77.068.466		14.853.731	
Garantstellingen met achtervan WSW					
Stichting Woontij	5%	23.579.000	20%	235.790	Achtervang WSW
Woningstichting Den Helder	5%	127.500.000	20%	1.275.000	Achtervang WSW
Stichting Woonzorg Nederland	5%	2.540.000	20%	25.400	Achtervang WSW
Vestia Groep	5%	1.645.000	20%	16.450	Achtervang WSW
Totaal		155.264.000		1.552.640	
Geldleningen					
Leningen aan woningcorporaties	5%	56.970.000	20%	569.700	Achterliggende waarde woningen is omvangrijk
Triade	10%	199.000	20%	3.980	Structurele subsidiering gemeente en pand is in eigendom
Willemsoord BV	25%	500.000	80%	100.000	Winst is beperkt en gebouwen zijn grotendeels met hypothecaire zekerheid belast
Willemsoord BV	25%	808.000	80%	161.600	
Schouwborg De Kampanje	25%	2.500.000	50%	312.500	Structurele subsidiering gemeente en geen belangrijke eigendommen
Startersleningen	10%	255.000	20%	5.100	onderliggende waarde panden
Totaal geldleningen		61.232.000		1.152.880	
Overige risico's					
Schadeclaims en planschades	100%	1.429.000	50%	714.500	Kans op toewijzen van een of meer claims is mogelijk; er lopen rechtszaken. De berekening is incl. het risico dat wordt gelopen bij het zwembad
Grondexploitatie	100%	2.447.000	80%	1.957.600	Berekend risico grondexploitatie
Baggerbeheer	100%	2.400.000	80%	1.920.000	ingeschat risico bedrag dat nodig is voor ontmanteling, bedrag is geactualiseerd
Exploitatie Willemsoord BV	50%	1.000.000	50%	250.000	Vraag is of onderhoud gedekt kan worden uit exploitatie. In de begroting wordt reeds rekening gehouden met € 900.000 voor de nieuwe erfgoedorganisatie
NV PoDH aandelenkapitaal	50%	7.000.000	80%	2.800.000	Onderzoek naar de financiële toekomst; meeste eigendommen zijn niet hypotheccair belast. In de begroting is rekening gehouden met bijdragen van de gemeente in de noodzakelijke investeringen
Open einderegelingen BUIG en 3D's	100%	24.000.000	50%	12.000.000	grote inschatting risico van 4 jaar tekort € 6.000.000. In dit tijd moet ombuiging mogelijk zijn
Tegenvallende uitkering gemeentefonds	50%	20.000.000	50%	5.000.000	Uitkering gemeentefonds is sterk afhankelijk van uitgaven Rijk, verplichte uitgaven bij deel van deze uitkering en economische ontwikkeling. Daar tegenover is een stabilisatiefonds ingesteld; dat beperkt de risico's.
Gemeentelijke heffingen	100%	150.000	50%	75.000	Effect foute taxatie panden
Totaal		58.426.000		24.717.100	
Totaal risico's		351.990.466		42.276.351	

Het overzicht van de beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt:

Weerstandscapaciteit (in €)	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve	27.422.000	28.998.000	25.570.000	25.419.000
Bestemmingsreserves	1.843.979	1.003.337	1.003.337	1.003.337
Onvoorziene uitgaven	220.000	220.000	220.000	220.000
Stille reserves	2.500.000			
Onbenutte belastingcapaciteit	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Bezuinigingen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	31.985.979	30.221.337	26.793.337	26.642.337

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is dan als volgt:

Weerstandsvermogen	2020	2021	2022	2023
Weerstandscapaciteit (a)	31.985.979	30.221.337	26.793.337	26.642.337
Risico's (b)	19.410.540	19.410.540	19.410.540	19.410.540
Weerstandsvermogen (a/b)	1,6	1,6	1,4	1,4

Het weerstandsvermogen voldoet aan de door de raad vastgestelde norm van minimaal 1,0.

4.1.2 Risico's

Exploitatie Willemsoord BV

Naar verwachting wordt in november 2019 de nieuwe erfgoedorganisatie opgericht waarin Willemsoord BV en de stichting Stelling Den Helder opgaan. De gemeente is voor 100% aandeelhouder van Willemsoord BV. Eventuele verliezen komen voor rekening van de gemeente als aandeelhouder, indien Willemsoord BV deze niet zelf kan opvangen. Uitgaande van het meerjarenperspectief van Willemsoord BV is er de komende jaren sprake van licht positieve exploitatieresultaten. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat nog geen rekening gehouden is met in de (nabije) toekomst verwachte groot onderhoud aan kades, gebouwen en bruggen van Willemsoord en de huidige financieringsstructuur. De omvang hiervan wordt momenteel geïnventariseerd. De financieringsbehoefte wordt in aanloop naar de oprichting van de erfgoedorganisatie verder uitgewerkt.

In de Kadernota 2020 is een reservering gemaakt van € 900.000 per jaar vanaf 2020 voor een subsidie aan de nieuwe stichting voor het inrichten van de bedrijfsvoering van de nieuwe erfgoedorganisatie, het opbouwen van een onderhoudsreserve en een eventuele compensatie van de huur van de Kampanje.

NV Port of Den Helder

De afgelopen periode heeft Port of Den Helder (hierna: PoDH) haar organisatie en opgave onder de loep genomen vanuit zowel strategisch, financieel als organisatorisch perspectief. Daaruit kwam naar voren gekomen dat de financiële continuïteit van PoDH kwetsbaar blijft gedurende de planperiode die het bedrijfsplan 2019-2023 bestrijkt. In 2019 bleek dat, ondanks de besluitvorming van de gemeenteraad in december 2018, er een financieringsbehoefte blijft bestaan van € 17,4 miljoen tot en met 2028. In detail is met PoDH onderzocht wat precies de financieringsvraag is en welke financieringsmogelijkheden er vanuit de gemeente zijn binnen het staatsteunrecht. Ook is een onafhankelijke bedrijfskundige audit uitgevoerd. Daarbij is gekeken is of het bedrijfsplan in combinatie met financiering vanuit de gemeente voldoende zekerheid biedt voor een financieel gezonde toekomst voor PoDH. Het college heeft op 16 september 2019 een voorstel aan de raad aangeboden voor de financiering.

Het risico blijft bestaan dat PoDH niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat risico doet zich voor als de marktprognoses die in het bedrijfsplan staat, niet uitkomen. Een voorbeeld is het achterblijven bij de de verkoopverwachting op Kooypunt en Kooyhaven. Een ander risico is dat de benodigde uitbreiding van ruimte in de civiele haven uitblijft waardoor PoDH zich niet goed kan positioneren in de markt voor onderhoud van windparken op zee. Met name het uitblijven van besluitvorming over Harssen 1 ziet PoDH als een groot risico.

Baggerbeheer BV

De ontstane financiële situatie Milieupark Oost is onwenselijk. De afbouw van de bedrijfsvoering is ingezet voor de locaties voormalige insteekhavens en de locatie Oost 1. Voor de locatie Oost 2 worden toekomstscenario's uitgewerkt. Voor de beëindiging van de bedrijfsvoering is een aantal scenario's uitgewerkt en is een cumulatieve bedrijfsresultaat per scenario berekend. Deze resultaten zijn als gevolg van deze beëindiging sterk negatief. Het lijkt dat daarbij vanaf 2020 aanzienlijke bedragen ten laste van Baggerbeheer zullen komen. De berekening van deze bedragen zijn onzeker door recente wetgeving over de toetsingscriteria op PFAS (Poly- en perfluorakylstoffen) en de gewenste achterlatingsvariant op de locaties Oost 1 en Oost 2.

Schadeclaims en planschade Vorderingen tot schadevergoeding

In deze paragraaf treft u een overzicht van de tegen de gemeente Den Helder ingediende schadeclaims en de risico's die er bestaan op planschades. Schadeclaims en planschades waarvan het verwachte effect op de begroting 2020 minder is dan € 75.000,- zijn buiten beschouwing gelaten. Het begrootte risico bij de arbeidsrechtelijke geschillen is hieronder bij elkaar opgeteld weergegeven. Ook is een potentiële schadepost voor de gemeente weergegeven: de gemeente wil die schade verhalen op een wederpartij maar als die geen verhaal biedt zal zij naar verwachting zelf de kosten moeten dragen.

Schadeclaims

Aanbesteding onkruidbestrijding. Vordering naar aanleiding van aanbestedingsprocedure Veeg- en onkruidbeheer, aanhangig gemaakt door één van de inschrijvers, P.C. v.d. Wiel B.V. (hierna: wederpartij). Aanvankelijk vorderde de wederpartij € 350.000,-. De rechtbank heeft de wederpartij de hoofdprocedure in het gelijk gesteld en heeft de zaak doorverwezen naar de schadestaatprocedure om de precieze omvang van de schade te bepalen. De gemeente is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan bij het hof. Het hoger beroep diende in november 2017. De wederpartij heeft ondertussen haar claim gewijzigd naar een bedrag van ca. € 1,9 miljoen. De gemeente heeft deze vordering afgewezen in afwachting van het hoger beroep en de eventuele schadestaatprocedure. Op 31 januari 2018 heeft het hof arrest gewezen en het vonnis van de rechtbank bekrachtigd. Tegen deze uitspraak heeft de gemeente in april 2018 cassatie ingesteld. De cassatieprocedure is nog gaande. Het arrest van de Hoge Raad wordt verwacht in het najaar van 2019. Voorts heeft na het arrest van het hof zich een andere inschrijver - er werd destijds in een combinatie ingeschreven - bij de gemeente gemeld met het verzoek om ook jegens haar aansprakelijkheid te erkennen. De omvang van de claim van deze inschrijver is onbekend en derhalve P.M.

Scholte (Rob Scholtemuseum). De heer Scholte en de gemeente Den Helder zijn verwickeld in diverse juridische procedures bij de rechtbank Noord-Holland en het gerechtshof in Amsterdam. Deze procedures zijn ontstaan nadat de gemeente bruikleenovereenkomsten met betrekking tot het oude postkantoor in Den Helder medio 2017 heeft opgezegd. Scholte exploiteerde in dat pand het Rob Scholte Museum. Omdat Scholte weigerde het pand te verlaten, is in opdracht van de gemeente het museum in april 2018 door de deurwaarder ontruimd en daarna verkocht aan een marktpartij. Scholte heeft diverse malen bedreigd met hoge schadeclaims. In januari 2019 heeft de rechtbank Noord-Holland geoordeeld dat de gemeente onrechtmatig jegens Scholte heeft gehandeld door in het najaar van 2017 onderhandelingen met hem over de aankoop van het voormalig postkantoor te staken. Tegen deze uitspraak is de gemeente in hoger beroep gegaan bij het hof. Tot op heden heeft Scholte één concrete claim ingediend. Hij heeft de rechtbank in een bodemprocedure over voornoemde ontruiming gevraagd de gemeente te veroordelen tot het betalen van een voorschot ad 379.000 euro. Het vonnis van de rechtbank wordt na de zomer 2019 verwacht. Voor het overige is het schade-/ claim bedrag P.M.

Schade aan zwembad 'Het Heersdiep'. Na oplevering van zwembad 'Het Heersdiep' zijn diverse gebreken geconstateerd. Het betreft onder meer de kwaliteit van de buffervaten, scheurvorming in bassins en perronvloeren. Het herstel hiervan is naar verwachting complex en kostbaar. De gemeente heeft de aannemerscombinatie die verantwoordelijk was voor de bouwkundige werkzaamheden in de zomer van 2018 aansprakelijk gesteld. Ook is er een pro forma procedure aanhangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw. Deze procedure staat op de parkeerrol. Op dit moment vinden de gesprekken en onderzoeken plaats vooruitlopend op het definitief herstellen van de gebreken. Feitelijk zijn deze gesprekken gelardeerd met onderhandelingen om tot een onderlinge kostenverdeling te komen. Zou de aannemerscombinatie uiteindelijk geen verhaal bieden, dan loopt de gemeente een fors financieel risico. Medio 2019 is gestart met een onderzoek naar het herstel en de daarmee samenhangende kosten. Op dit moment is dit niet exact te schatten, maar het risico voor de gemeente wordt vooralsnog op ca. € 500.000,- begroot.

Vordering naar aanleiding van onrechtmatig handelen gemeente jegens wederpartij. De wederpartij (hierna: de heer X) was beoogd leidinggevende in een horeca-inrichting. Het college heeft in 2011 geweigerd de heer X bij te schrijven op de horecavergunning van de toenmalige exploitant. Hiertegen heeft de heer X destijds bezwaar gemaakt. Na een bestuursrechtelijke procedure heeft het college in 2014 het bezwaar gegrond verklaard, waarna de heer X een schadeclaim heeft ingediend omdat de gemeente jegens hem onrechtmatig gehandeld zou hebben. De zaak is toen overgedragen aan de verzekeraar van de gemeente en de onrechtmatigheid is ook erkend. Nadien is er gepoogd te schikken. Dat is niet gelukt. In 2018 heeft de heer X de gemeente gedagvaard en heeft de rechtbank Noord-Holland in een verstekvonnis (wellicht ten overvloede) geoordeeld dat de gemeente onrechtmatig heeft gehandeld jegens de heer X. Daarna heeft de heer X een zgn. schadestaatprocedure opgestart. De gemeente is uiteindelijk op 16 januari 2019 bij verstek veroordeeld tot het betalen van een schadebedrag van afgerond € 450.000,-. De gemeente is in verzet gegaan tegen deze veroordeling, hetgeen betekent dat zij alsnog inhoudelijk verweer kan voeren. De uitspraak van de rechtbank wordt na de zomer 2019 verwacht. Het uiteindelijke schadebedrag is derhalve P.M. Voorshands wordt ervan uitgegaan

dat de verzekeraar de schade zal vergoeden, maar een geschil met de verzekeraar is niet uitgesloten vanwege de verstekveroordelingen.

Arbeidsrechtelijke geschillen. Er spelen 2 procedures rondom disciplinair strafontslag en 1 kwestie omtrent disfunctioneren. In totaal loopt de gemeente een financieel risico van meer dan € 200.000,-. Voornoemde bedragen zijn exclusief wettelijke rente.

Planschade

Ten gevolge van diverse bestemmingsplanprocedures en omgevingsvergunningen, bestaat er een (doorlopend) risico op planschade. Het is niet mogelijk om op voorhand uitspraken te doen over de hoogte van het mogelijke schadebedrag, maar het risico op planschade wordt momenteel op zeer gering ingeschat.

1. Besluiten op aanvragen omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder b,c of g van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, leveren de gemeente een risico van planschade op. Een inschatting hiervan leidt tot een risico van maximaal € 250.000,-. Hierbij wordt opgemerkt dat deze planschade doorgaans wordt verlegd naar de vergunninghouder / initiatiefnemer.
2. Tot slot kan voor planschade die het gevolg kan zijn van andere gewijzigde (bestemmings-)plannen een bedrag van € 100.000,- worden geraamd.

Grondexploitatie

Op basis van de risicoanalyse per complex hebben we de conclusie getrokken dat geen van de aanwezige risico's zodanig concreet en onvermijdbaar is dat we hiervoor nu een (aanvullende) voorziening moeten treffen. We lopen voor de grondexploitaties risico op onvoorziene financiële tegenvallers. Het risico is gerelateerd aan de nog te realiseren kosten en opbrengsten. Grootste risico's schillen in de opbrengstenkant van de projecten. De opbrengsten zijn later in de tijd gefaseerd dan de investeringen.

Een groot deel van de investeringen doen we vooraf (verwervingen, bouwrijp maken en dergelijke) om het mogelijk te maken grond te verkopen en opbrengsten te realiseren. Vertraging in het project en hierdoor het later realiseren van de opbrengsten heeft dan ook een negatief effect op het resultaat van het project. Het ontwikkelrisico schatten we in op een bedrag van € 2.447.000. Voor Willem Alexanderhof geldt dat de nog te maken kosten en opbrengsten ieder jaar lager wordt waardoor het risico afneemt. In de paragraaf Grondbeleid lichten we de risico's verder toe.

Leningen en garantstellingen

We lopen risico met de instellingen waaraan we een lening hebben verstrekt of waarvoor we een garantie hebben afgegeven.

We riskeren een financiële tegenvaller als zij niet aan de aflossing- en/of renteverplichtingen kunnen voldoen en we daarop door de geldverstrekker worden aangesproken. Eind 2018 hebben we een totaalbedrag van € 63.200.000 aan geldleningen verstrekt. Daarnaast hebben we eind 2018 waarborgen verstrekt van in totaal € 73.100.000. Het totaal aan verstrekte leningen en risico's waaruit het risicobedrag wordt bepaald bedraagt € 136.300.000.

Daarnaast zijn garanties afgegeven aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het gaat om een bedrag van € 155.300.000. De systematiek van achtervang houdt in dat risico's met betrekking tot sociale woningbouw worden opgevangen door het WSW (de sector zelf). Pas in laatste instantie kan de gemeente worden aangesproken. Die wordt dan verplicht een renteloze lening te verstrekken. Het risico beperkt zich dan ook tot de mogelijke rentederving. Dit risico is zeer beperkt en wordt ingeschat op een risicobedrag van maximaal € 1.552.640.

Op 1 maart 2019 is het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement gemeente Den Helder in werking getreden. In dit beleidskader staan onder andere de kaders voor risico's, risico-inschatting, risicomanagement en de berekening en toelichting op de risico's.

Gemeentelijke heffingen

De waardering van grote incurante objecten blijft een risico voor de opbrengsten van de onroerende zaakbelasting (OZB) Deze maken een relatief groot deel uit van de totale waarde onroerende zaken in de gemeente. Met ingang van 2021 wordt de waarde van de objecten op basis van de vierkante meters in plaats van kubieke meters getaxeerd. Deze wetwijziging betekent dat Cocensus het hele WOZ bestand opnieuw moet inventariseren. Deze extra inventarisatie heeft Cocensus verrekend in de bijdrage. Daarnaast kunnen door wetwijzigingen, politieke besluitvorming en uitspraken van de belastingrechter opbrengsten van heffingen anders uitpakken. Door bijv. het amendement van het kamerlid Omtzigt zal de gemeentewet gewijzigd worden waardoor het mogelijk is dat gemeenten aan culturele instellingen en sportclubs het lagere OZB woningtarief kunnen toerekenen in plaats van het duurdere niet woning tarief. Voor Den Helder is door Cocensus op basis van een grove inventarisatie geschat dat dit rond de € 325.000 aan derving ozb oplevert. Het maximale risico voor de verdere heffingen schatten we in op € 150.000 en de kans dat het risico zich voordoet op 50%. Het risicobedrag is € 75.000.

Schade Zwembad

Na oplevering van zwembad 'Het Heersdiep' zijn diverse gebreken geconstateerd. Het betreft onder meer de kwaliteit van de buffervaten, scheurvorming in bassins en perronvloeren. Het herstel hiervan is naar verwachting complex en kostbaar. De gemeente heeft de aannemerscombinatie die verantwoordelijk was voor de bouwkundige werkzaamheden in de zomer van 2018 aansprakelijk gesteld. Ook is er een pro forma procedure aanhangig gemaakt bij de Raad van Arbitrage voor de Bouw. Deze procedure staat op de parkeerrol. Op dit moment vinden de gesprekken en onderzoeken plaats vooruitlopend op het definitief herstellen van de gebreken. Feitelijk zijn deze gesprekken gelardeerd met onderhandelingen om tot een onderlinge kostenverdeling te komen. Zou de aannemerscombinatie uiteindelijk geen verhaal bieden, dan loopt de gemeente een fors financieel risico. Medio 2019 is gestart met een onderzoek naar het herstel en de daarmee samenhangende kosten. Op dit moment is dit niet exact te schatten, maar het risico voor de gemeente wordt vooralsnog op ca. € 500.000,- begroot.

Achterstallig onderhoud kapitaalgoederen

Meten is weten.

Asfalt

Wij beheren in totaal een miljoen vierkante meters asfalt. Voor de asfaltwegen wordt om het jaar een inspectie uitgezet. Vanuit deze inspectie worden de keuzes gemaakt waar we aan de gang gaan, waarbij gekeken wordt naar factoren als veiligheid, ontsluitingsfunctie en acceptabele hinder.

Half-verharding

Wij beheren 2,5 miljoen vierkante meters half-verharding. Ook voor de elementenverharding wordt om het jaar een inspectieprogramma uitgezet. In samenhang met andere werken zoals rioleringsvervanging, vervanging in de ondergrondse infra, vervanging van het groen of verbetering verkeerssituaties voeren wij werkzaamheden uit. Verder spelen we in op de gebiedsgerichte aanpak. Door een samenhang van werkzaamheden lopen wij het achterstallig onderhoud in. Hiermee willen wij het achterstallig onderhoud in de kapitaalgoederen terugbrengen. Wij zijn ons er van bewust dat dit nogal wat jaren kan duren, voordat dit resultaat geeft.

Civiele kunstwerken

Wij beheren ruim 150 civiele kunstwerken. De civiele kunstwerken worden om de 5 jaar geïnspecteerd. Door areaaluitbreiding en een aantal kunstwerken met einde levensduur zal nagedacht worden waar we de hoogste prioriteit gaan leggen.

Straatmeubilair

Het straatmeubilair is onlangs geïnspecteerd. Daar waar mogelijk worden overbodige palen uit de openbare ruimte gehaald. Dat zelfde doen we met overbodige verkeersborden. Verder wordt gewerkt aan uniformiteit van banken en fietsenrekken. Deze worden opgenomen in de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) Hiermee besparen we op het straatmeubilair.

Openbaar groen

Op basis van de vastgestelde werkpakketten is een kostenberekening gemaakt voor het onderhoud aan de gemeentelijke groenvoorziening. Volgens deze berekening zijn voor het regulier onderhoud van openbaar groen (exclusief begraafplaats) onvoldoende financiële middelen beschikbaar. Met de door de raad extra beschikbaar gestelde gelden voor het onderhoud (Perspectief Openbare Ruimte) kunnen we dit onderhoud actief aanpakken. Wij beheren in totaal 404 hectaren openbaar groen. Dit bestaat uit 94 hectaren heesters, 21 hectaren bos, 280 hectaren gras en 22.000 geregistreerde straat-, laan- en parkbomen. Er wordt momenteel gewerkt aan het actualiseren van de beheerplannen. Hiermee zijn onze kapitaalgoederen geheel in beeld gebracht. Er is een planning op het inlopen op achterstallig onderhoud en daarna wordt het reguliere onderhoud volgens schema uitgevoerd. Een financiële paragraaf maakt onderdeel uit van het beheerplan.

Open-eindregeling BUIG en 3D's

De gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatie. De specifieke bedragen die de gemeente daarvoor ontvangt worden inmiddels in de Algemene uitkering nog slechts voor een klein deel afzonderlijk aangegeven. Daarnaast ontvangt de gemeente voor de bekostiging van de bijstand (Wet BUIG) specifieke middelen. Deze regelingen hebben het karakter van open-einde regelingen; de gemeente loopt dus het risico bij hogere kosten bij de uitvoering van deze wetten. Met name bij de Wet BUIG lijkt het risico dat de bijdrage van het Rijk kan afwijken van waarmee wij rekening houden. Gezien de omvang van de bedragen die met deze uitvoering zijn gemoeid, wordt meerjarig rekening gehouden met een risico van € 5.000.000 jaarlijks.

Algemene uitkering

Met de meicirculaire 2019 is het boekjaar 2018 ook afgerond. In de paragraaf Weerstandsvermogen bij de jaarrekening 2018 hebben wij al rekening gehouden met een risicobedrag € 300.000. De verwachting is dat wij dit bedrag ook nodig zullen hebben. Daarnaast zijn er ontwikkelingen gaande waarvan wij nog niet kunnen inschatten om wat voor een bedrag het gaat, maar dit zal zeker een effect gaan hebben op de algemene uitkering. Het gaat hierbij om ontwikkelingen omtrent de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds en de onderuitputting vanuit het Rijk. De ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds is voor 2018 al fors nadelig bijgesteld. De verwachting is dat dit zal omslaan naar een uitname uit de algemene uitkering. Daarnaast was in 2018 al sprake van onderuitputting bij de uitgaven de Rijksoverheid. Deze onderuitputting heeft via de trap-op-trap-af systematiek een nadelig effect op het accres van de algemene uitkering. De verwachting is dat deze onderuitputting ook in 2019 zal gaan plaatsvinden.

4.1.3 Kentallen

Het BBV verplicht gemeenten om vanaf 2016 een zestal kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De kengetallen geven een beeld van de financiële situatie van de gemeente. De provincie gebruikt de uitkomsten vanuit de taak van financieel toezichthouder. Normen voor deze kengetallen zijn er niet omdat ze in hun onderlinge samenhang moeten worden bekeken en een uitvloeisel zijn van het door een gemeente gevoerde beleid.

Begroting 2020	Rekening	Begroting	Begroting	MJR	MJR
Kengetallen:	2018	2019	2020	2021	2022
structurele exploitatieruimte	1	-1	0	-1	-1
solvabiliteitsratio	26	19	24	23	22
netto schuldquote	57	72	64	62	59
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekteleningen	24	39	40	42	45
grond exploitatie	6	4	4	2	2
belastingcapaciteit	99	99	*)	*)	*)

*) de belastingcapaciteit voor de begroting 2020 kan pas worden bepaald als de belastingtarieven voor 2020 zijn vastgesteld

Een korte betekenis van de berekende kengetallen:

1. Structurele exploitatieruimte.

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

2. De solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen.

3. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

4. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.